

PER # 21

~~Papier. Einzugs Rainer National Bibliothek, Wien No. 21~~

- (1) שהדוחא דהות באנמא אנן חתומי מסה בשטרא דנן כן הוה [למ] א [מן] מא [ ]
- (2) זל בר 15 מ' ו' יעקב הכהן הזקן זל באלאמר אלמחמוס עלי ס. ...
- אלבשר ודני [ ] (3) הזקן הנכבד זל בר 15 מ' ו' ר' הזקן הנכ [בד]
- זל בנפס' ומאלה וסלע אלי בל [ ] (4) זמיל מע איחאמ' ואכתסאב תואב מנהס
- ... ומן רסס סלאסין חלך אלדיאר א [ ] (5) ומן אן יחבלב אלסלסאן עלי
- זמיע מא הו ברסמ' פיהלכו איחאמ' וחתייל פי חתי [ ] (6) ואעאנה עלי
- דלך לאן [כא] ו ניה' סיה ודי' ואומהאדה ולמא מ' אללה מעאלי [סלאמחה]
- (7) ז'חבה' ללמחומ' דחמה אללה ח' [ ] זמיע אלחוזר אלואזלין קבלה
- וע [ ] (8) ועצבי' ונכותה ותהד' עלי אלא (י) חאס ושהאמ' ולסארחה
- עלי [ ] (9) לו עלם בה בהלך לדהכמ נפסה ודהב מאלה מסכרנאה אנן כי
- דינא עלי [ ] (10) לסרעה אקרא' בכיה דין בזמיע אלואזל צחבה פי
- חאל וצולה מן מאלהם [ ] (11) שהאדה בחחקיק שי ולא בכמיה מבלג
- ואן לים ילזמה פי שי מנה ללאי [חאס] (12) שכועה חסירתא ולא אפילו
- על (יד) י גלגול ולא אפילו חרם ח' מ' ו' [ ] (13) בינחמא וכמא
- קר תחצל מנה איזא ממא כאן עלי יד אלמדכור [אלמופא] (14) פ'ון גמיע
- מא ד [כ] ר מן דלך ממא קד תב'ע מן נפסה [ ] (15) אחזר הו אשיא
- דה יכוון להן דכר פי דמחר [ ] (16) אלרסאיל אלואזלה לידה
- מן דלך (ל?) ארבאבהא בעד תבוחתא לחס בבין דין [ ] (17) ראי שרינו ואדירינו
- וחשובינו כבוד גדלה (!) קדשה/מרנא ורבנא יכין ח' הנכבד בר כבוד
- גדלת [ ] (18) קדשה מרנא ור [בנ] א נחנאל השל הנכבד ראש הקהלות זל ונתן בית
- ד [ ] (19) חסלים גמיע אלרסאיל לארבאבהא מא כאן מנהא מן
- א לאלס ומן גירה [ ] (20) אלמד [ ] כח פי מא הו
- כלטה בינחמא ואבראה מן ע [ ] (21) וכלא אכתארנאלס ו [אי] מא
- מנא גמיע ומן אלזקניס כרוכים יהיו [ ] (22) וחסלמו מנה זמ [יע מא]
- כאן ע [נד] ה ללמחומ' ואבאעוה מעא

(נקרע בצד בערך בשיעור של 5 מליס, בשורה הראשונה יותר. הנייר נתקמט ועל ידי כך החסרו אותיות גם בפנים השורות. בלתי שלם בסוף.)

Papyri Erzherzog Rainer National Bibliothek, Wien No. 21

התעודה היא משנות העשרים ועד הארבעים של המאה השמיים עשרה מזמן ראש
 הקהלות יכין בן נחנאל (ש' 17-18) - [עיי'ן פרטים אצל מאן, היהודים במצרים,
 כ"א 213-215 ובמסכת] לאחר מלח ראש הקהלות נרשם "ז"ל", סימן או שגם
 אביו של יכין שימש בתפקיד זה, שכן נקרא יכין "ראש בן ראש" בשיר המוקדש
 לכבודו (מאן, שם, כ"ב ע' 262, כ"י אוקספורד 68 דף כ"ט, ע"א, ש' 5), או
 שיכין נפטר זמן לא רב לפני חיבור התעודה, כדרך שנכתב המכתב שהתפרסם
 ע"י א. שטראוס (אשחור) ב"ציון" ד', עמ' 222 (בכ"י בשולי הגליון) בשם
 הנביד מלמון לאחר מותו.

מקום כתיבת התעודה פסטאט, כפי שמבשר מהזכרה יכין בר נחנאל הנ"ל,
 שהיה ראש הקהלות בעיר זו.

רקע התעודה היא העובדה שהיה מנהג בארצות שונות בדרך להודו שמשאבדו
 זרים בים, עיקלו השלטונות המקומיים את כל רכושם שהיה עמם. יודעים אנו
 על כך למשל מן התעודה הנ"ל ב"ציון" ד' ע' 222 (בשולי הגליון ש' 1) וכן
 מספרו של אבן אלמלאור, הוצ' לופטרין עמ' 69, 4-5, וגם ממיאורי גיאוגרפיים
 ערבים ביחס לערים בתודו. העלמה רכוש זה נקנסה כנראה בענשים המורים
 ביותר, עד שנאמר כאן (ש' 9) שלו נודע בדהלך מה עשה האיש שהוא נושא מעודם
 זו לטובת עזבונו של שותפו היה הלה מאבד את רכושו וחיינו.

המסמך שלפנינו הוא כתב פיסור, שבו משפחר בית הדין את הסוחר פלוני
 בן רגא מכל תביעות כלפיו ביחס למה שמגיע ליתומי שותפו פלוני בר יעקב
 שנפטר במסעם המשותף, הן הבאת עדות והן מסירת שכונתה.
 בית הדין מטבח מאד את התמטרותו היוצאת מן הכלל של הנ"ל לטובת יתומי
 שותפו, וביחוד שתיכף לבואו הצהיר בבית דין מה שהביא עמו ממה שהיה שייך
 להם ממסעו (ש' 10), ואף הזכיר דברים "שלא היו רשומים בטנקס" (ש' 15).
 המנוח השאיר כנראה אחריו מכתבים שונים, כדרך שעשו אנשים סמוך לפטירתם
 או סמוך ליצאתם לדרך מסוכנת, שציינו למי הם חייבים דבר או מי חייב דבר
 להם; בית הדין לאחר שאישר את זהותם של מקבלי המכתבים, התיר למפור את
 המכתבים לתעודתם (ש' 16, 19). ממלך זה הוצא כנראה בשלב מאוחר מאוד של

הדיון על העניין, שהרי נזכר שביח הדין כבר מינה אפיטרופסים ליתומים ושאלה
 כבר הספיקו למכור את הסחורות שהביאם עמו השותף החי (ש' 21 - 22). כירוע
 היה דכרם להביא מנטיעתם לא כסף מזומן אלא סחורות.¹
 מכאן יש לשער שאפשר יהיה למצוא אולי עוד מסמכים המתייחסים אל ענין זה.

ת ר ג ו ס

(1) עדות שהיתה בפנינו אנחנו החתומים ממה השטר זה. כך היה: כאשר נפטר
 (15 מ' ו' פלוני) (2) בר 15 מ' ו' יעקב הכהן הזקן נל בגזרת השמים
 החלה על ... בני האדם (סיכון מ' ו' פלוני) (3) הזקן הנכבד שצ' בן כג"ק
 מר"ר רגא הזקן הנכבד שצ"ו את עצמו זאת רכושו ועלה אל בל... לעשות) (4)
 מסד עם יתומיו ולקנות לו זכות על ידיהם. [אפשר שכאן אין מסד דבר] וחוק
 הוא אצל השלטונות של אותה ארץ ... (5) ושישאלנו השלטונות על כל מה שברשותו
 ויאבדו היתומים. והוא היבל תחבולות ... (6) וסייע אותו בכך שהיו לו
 בדבר זה כוונה סהורה ויראת שמים וזרזות וכאשר רצה ה' יתברך (שיגיע
 בשלום הביא) (7) עמו את אשר לנפטר, ירחמנו ה', אחר כך (סיפרו) כל הסוחרים
 שהגיעו לפניו (... איך) (8) קינא לטובת היתומים ועשה עזרתם לענין של
 כבוד לו ולבו הם אודותיהם ועל מרצו ועוד רוחו בענין ... (9) לו נודע
 עליו בדהלך אבדו הייו ואבד רכושו. על כן הודינו לו אנחנו בית הדין על(כך
 ... ועל...) (10) שהוא להצהיר בבית פדין כל מה שהגיע עמו מרכושם מיכף
 לאחר בואו (... והוא פטור) (11) מעדות לבידור דבר ואף לא ביחס לכמות של
 סכום ואינו חייב בשום דבר השייך ליתומים (... לא שבועה קלה ולא) (12)
 שבועה חמורה ולא אפילו על ידי גלגול שבועה ולא אפילו חרם סתם אח"כ מר"ר
 (פלוני הסביר חנאי חשותפות) (13) ביניהם וממה שהגיע לו גם כן ממנו ממה
 שנעשה על ידי הנזכר (המנות. על סמך זה) (14) פיסרו כל מה שהזכיר בענין
 זה מה שהחנוד על דעת עצמו (...ועוד) (15) הביא [לפני בית הדין] דברים
 ... שאין להם זכר בפנקס (... וביקש למסור) (16) את המכתבים שהגיעו לידו
 בענין זה לבעליהם לאחר שיתאשרו להם בבית (דין ונפסק על) (17) דעת שרינו
 ואדירנו וחשובינו כבוד גדולה קדושת מר"ר יכין חשר הנכבד בן כג"ק (18)
 מרנו ורבנו נחנאל חשר הנכבד ראש הקהלות ז"ל ואנחנו בית דין (...)
 (19) למסור את כל המכתבים לבעליהם בין אלה מהם שהם מן ... ובין אחרים
 ... (20) ומה שהוא מעורב בין שניהם וגם נפסק לפטור מן ... (21)
 אפטרופסים שבחרנו אותם ... וגם ממנו כלנו ומן הזקנים ברוכים יהיו ...

(22) והם (האפוטרופסים) קיבלו ממנו כל מה שהיה אצלו פעל הנפטור ומכרותו

הערות:

1 כלומר, אם מסרו לנוסעי הודו ותימן סחורות למכירה, לא הביאו כנגדן כסף אלא סחורות אחרות.